

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

♦ אבות ג ♦ לג בעומר

עשב"ק פרשת בחוקתי ה'תשעד

דברות קודש

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמורו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו'

ופירש רש"י יכול זה שכ' אם בחוקתי תלכו, הוא קיום המצות, אבל כשהוא אומר ואת מצותי תשמורו, הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים מ"ש "אם בחוקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה, ונראה מדברי רש"י שזה הוא הכרחי שיהיה עמלה של תורה.

והקשו המפרשים למה כתב התורה הק' שכר גשמי על קיום מצות התורה ולא כתב שום שכר רוחני, וגם חז"ל אמרו שהיום לעשותם ולמחר יקבלו שכר, ואין שכר מצוה בעולם הזה, ובפסוק נראה שיש כן שכר בעוה"ז, וידוע מה שכתב הרמב"ם (בהלכות תשובה פרק ט) שמה שהבטיחה התורה שכר בעוה"ז, הוא הכל בשביל שאם נעשה המצוות בשמחה ובטוב לב ונפש חפיצה תמיד, אז יסיר ה' כל הדברים המונעים אותנו מלעשות ולקיים את התורה כגון שובע ושלוש ורובי כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להם, אלא שנהיה כולנו פנויים ללמוד החכמה של התורה ולעשות המצוות בכדי שנזכה לחיי העולם הבא, אבל אם נעזב את התורה ונעסוק בהבלי העולם הזה אז מביא ה' עליהם כל מיני הרעות דמונעים אותן מלקנות העולם הבא בכדי שיאבדו הרשעים, ולכן אם אתם עובדים את ה' בשמחה אז ה' משפיע אליכם הברכות ומרחיק את כל הקללות עד שנהיה פנויים להחכם בתורה ולעסוק בה כדי שנזכה לעוה"ב, ונמצא שזוכין לב' עולמות עוה"ז ועוה"ב, אבל אם נעזב את ה' ותורתו אז הקב"ה מביא כל הקללות בעוה"ז שיהיה האדם טרוד שאינו מתעסק בחכמה שהם מביאים לעולם הבא וכו' עכ"ל, ולפי זה ניחא מש"כ בפסוק שכר של עוה"ז שאם נלך בדרך התורה יהיה השכר גם בעוה"ז בכדי שנוכל לבוא לעולם הבא.

ונראה לומר שהיות שמובא בספרים הק' שדוקא שכר על עצם המצוה אין על זה השכר בעולם הזה, אבל אם אדם מהדר במצות בדברים שהם לא ממש מעקרו של המצוה על זה יש שכר וכגון שעושה הכנות גדולות למצוה, או מהדר בכל ההידורים שבמצוות על זה יש שכר גם בעולם הזה.

ולפי זה אפשר לומר שהגם שעמל התורה הוא הכרח, מ"מ אין זה ממש מעצם המצוה שיכול להיות אדם שיש לו כשרונות טובים ואין צריך להעמל על כך, אבל אם האדם עמל בתורה, להבין עוד ועוד בדברים שקשה עליו להבין, אז הוא מקבל שכר גם בעולם הזה, זה שאמר רש"י "אם בחוקתי תלכו" (ואמר "אם" לשון רשות) אז תקבלו שכר גם בעולם הזה והשכר מש"כ להלן ונתתי גשמיכם בעתם וכו', שהוא שכר גשמי בעוה"ז.

והנה בספה"ק דברי חיים להרה"ק מצאנו זי"ע כתב על מה שפירש"י "אם בחוקתי תלכו" שהכוונה לעמלה של תורה" שזה קאי על האדם שאינו עוסק בתורה ובמצוות מאהבה, ולכן עסק התורה וקיום המצוות הם אצלו לעמל ולטורח, אבל מי שעושה המצוות לשמה ועוסק בתורה באהבה לא מיקרי אצלו עמל כלל ואדרבה הוא המנוחה אצלו, דמחמת האהבה נחשב כל העמל כלא היה ולמנוחה יחשב, אבל כבר חז"ל אמרו שיעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה ובמאור שבה מזירו למוטב ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה, זה הוא כוונת רש"י שתהא עמלים בתורה, כלומר שאפילו שתהיו עמלים בתורה שלא מחמת האהבה ולכן הוא

דברי אלוקים חיים

אם בחוקתי תלכו (כו, ג)

דהיינו שתאמר הכל חק הוא מעם ה' ותקיים כל המצות בשמחה, אז ונתתי גשמיכם בעתם דהיינו בעולם הזה, זה בעתם כי לא יוכל לעבור על מצות לא תלין, מכוח מצות שמחה ומצות אמונה.

(טהרת הקודש - כ"ק אדמוה"ז זי"ע)

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמורו ועשיתם אותם

מאחר שאם ישב אדם ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כאילו עשה מצווה, לפיכך "ואת מצוותי תשמרו" שמירה בגדר של לא תעשה, הרי זה נחשבת כאילו "ועשיתם אותם".

(תורת חיים)

ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה וגו' (כו, ח)

דאיתא בספה"ק, דבעת עשיית המצוה צריך האדם לכלול עצמו בתוך הרבים, ולכן נכפלה תיבת 'מכם', להדגיש לנו, שדווקא באופן שיתכללו בתוך הרבים, יפלו האויבים שלא כדרך הארץ, שאלו שכוללים עצמם בתוך הרבים, כחם גדול, כי זכות הרבים גדולה, ויש בכחה לחולל נפלאות, שא"א בדרך הטבע.

(כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע)

ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אותו הכהן כן יקום (כז, יד)

ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' איש המקום בית ומשפחה, והוא חפץ שיהיה זה בית נאמן בישראל מושתת על אדני הקדושה, ושהדורות הבאים ממנו יהיו על צד הקדושה והטהרה, "והעריכו הכהן" עליו לשחר את פני הצדיק ולבקש את הדרכתו על כל צעד ושעל, והוא **יעריכנו** ויאמר לו מה לרחק ומה לקרב, להכיר בין טוב לרע, ומה החינוך הטוב ומה לא, **וכאשר יעריך אותו הכהן** כל מה שיצונו הצדיק **כן יקום** ישמע ויציית לו ואז טוב לו כל הימים.

(זכרו תורת משה - כ"ק אדמו"ר מוה'ניץ זי"ע)

עולו ואתכנסו להילולא דבר יוחאי

סידורו של לג בעומר

מעמד ההדלקה המרכזי
לכבוד התנא האלוקי רשב"י
תקיים במוצ"ש"ק ליל ל"ג בעומר
בראשות כ"ק אדמו"ר שליט"א
ברח' ראב"ד פינת רבי עקיבא

ביום א' במדבר - ל"ג בעומר בצהריים
מעמד החלאקע'ס - אחר תפילת שחרית
תפילת רבים בשעה 17.00
באתרא קדישא מירון

בינה לעיתים

התנא האלוקי רבי שמעון בהר יוחאי

מובא במדרש וישלח (בר"ר פע"ט ו) רבי שמעון בר יוחאי ור' אלעזר בריה הוו טמירין במערתא י"ג שנה ביומא דשמדא וכו', חמא חד צייד קאים וצייד ציפורין, וכד הוה שמע ר' שמעון ברת קלא, אמרה מן שמיא דימוס פסגא, וכד הוה שמע ברת קלא, אמרה ספקולא הות מתצדה ונלכדה, אמר, ציפור מבלעדי שמיא לא מתצדא, על אחת כמה וכמה נפש דברנש, נפק אשכח מיליא משדכין ונתבטלה הגירה, עכ"ל המדרש.

הרי תראה ראייה ברורה וכו', שהשגחת הבורא על כל הברואים גם כן בפרט דייקא, כמו למשל על הציפור שהשגחתו גם כן בדרך פרט שאין שום ציפור נמלט מבלעדי ה' יתברך.

והראו לו מן השמים לרבי שמעון בר יוחאי האיך הקב"ה משגיח על כל ברואיו אפילו על בריה קטנה, כדעת הרמב"ן בזה (מובא בשמו ביערות דבש ח"ב דרוש ו) ודעת רבינו הארי"ל ז"ל ובעש"ט הק' ותלמידיו שהשגחת הבורא הרחמן על כל ברואיו כמו שהראו לו לרשב"י ע"ה וכו', ומה שלא הראו זאת לרשב"י מקודם הי"ג שנים, שרצה הקב"ה שיהא נטמן במערה כל אלו השנים לזכות לכתר תורה ונהורא עילאה שזכה בו יותר מכל חבריו והבאים אחריו, וגם להגין עלינו בזכותו בגלותינו המר הזה, שבזכות רשב"י זוהר הק' נצא בעזרת השם מן הגלות במהרה בימינו אמן.

(שומר אמונים - מאמר השגחה פרטית)

אור מופלא אור היקוד הם יוקדים. שמכח אור המופלא שהוא אור הגנוח נמשך אור, היקוד דהיינו יקודי אש שלהבת קה הם יוקדים אשר בני ישראל בוערים ומתלהבים להשי"ת, שבתוך לבבם של ישראל הקדושים בוער יקוד אש להשי"ת זה האש צומח מהאור הגנוח אשר נשפע לעולם בכח התנא רבי שמעון בר יוחאי זי"ע כי רשב"י זרח והאיר האור הגנוח בצדקתו

(אדמוה"ז בעל שולחן הטהור משומרי אמונים)

לטורח ולעמל אצלכם, אף אז הוא נקרא בחוקותי תלכו שנקראת הליכה בחוק וברית, ועי"ז יגרום שיהיה גשמיכם בעיתם, דהיינו הגשמיות והתאוות יכבדו תחתכם, ולא ימשו רק בעיתה ושכבתם היינו אפילו בבחינת שכבה, אע"פ כן אין מחריר וישבתם לבטח, היינו שיהפוך ה' האותיות של חטא לט"ח ויהיה לבטח עכ"ל.

והנה לפי דבריו הק' אפשר לומר בפשטות למה הבטיח ה' שכר גשמי, כי הפסוק מיירי מאדם שאינו לומד התורה ומקיים המצוות לשמה, מכיון שיש לו עמל בקיום מצוות התורה ובלמוד התורה, ולכן הוא מקבל שכר גשמי, אף על פי כן שזה גם כן רצון ה' שתוך שלא לשמה יבוא לשמה, מכל מקום השכר הוא שכר גשמי בעולם הזה.

מה שאין כן אם יעסוק בתורה לשמה ואז לא ירגיש שום עמל בתורה ובמצוות שמקיים ואדרבה לתענוג יחשב לו, דאז יקבל העיקר שכר לעתיד לבוא דהיינו שכר שהוא רוחני והבטחת התורה לשכר בגשמיות, הוא הכל שלא יהיה טרדה בקיום התורה ובמ"ש הרמב"ם הנ"ל.

ועיין גם כן באור החיים הק' בפרשת בלק (כג, כא) על הפסוק "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" וכתב שהפסוק נתכוון לומר שהצדיקים הגם שעושים מצוות וכל עסקם הוא בתורה, אבל אינם מרגישים שיש להם עמל אלא אדרבה, כאדם המרויח וכאדם המשתעשע בשעשועים לרוב חשקם בתורה, ועוד כשהצדיקים עוסקים בתורה ומתמידים בה אין להם חולשה ועמל בעסק התורה שאדרבה היא נותנת לו גבורה, ועוד נתכוין הכתוב באומרו ולא ראה עמל בישראל, כי הצדיקים כל צפופים שעושין בו הכל לנחת רוח להשם ואינם מיגיעים אותו כביכול, ולזה אמר ולא ראה עמל בישראל עכ"ל.

ואפשר להוסיף שזה גם כן מרמז סוף הפסוק "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" כלומר שזה הכל הוא משום שהצדיק הוא בבחינת ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו, שהוא לשון חיבה ורעות וכמ"ש רש"י הק'.

ויהי רצון שנעשה כך ללמוד ולקיים המצות מתוך שמחה וקדושה ושעשוע וזוכה לעשות הכנה לימים הק' של חג השבועות הבעל"ט שהוא כמו ראש השנה (וכמ"ש חז"ל במס' מגילה) וזוכה כבר בחג השבועות הבעל"ט שבזכות קבלת התורה זוכה לצאת מאפילה לאורה של לתורה ולגאולה השלימה בביאת גואל צדק מתוך רחמים וחסדים מגולים אכ"ר.

ביאורי הפרשה

ברכות על תנאי

הוא לברך את ישראל, שהרי מפרש דבריו שאם לא ילכו בחוקות ה', יענשו. אדרבא, משמעות הדברים היא שכוונתו לקיים את דבריו בדיוק אם ימאסו בחוקיו ח"ו. בהכרח שאין רצונו בזה לברך, אלא להורות את דרכי שמים. עכ"ל.

(ב) עוד תירץ שם הרב משה לנדאו שליט"א, וז"ל: הברכה שנאמרה כאן מגיעה לאדם מחמת שהוא הולך בחוקות ה' ושומר את מצוותיו, ועל כן לא ניתן לתת שכר זה למי שאינו מקיים זאת, מאחר שאין לו את סיבת הברכה ומטרתה, ולא עליו נאמרה הברכה כלל, והרי זה דומה לפועל שלא עבד, ואף על פי כן דורש שכר. דברי הגמרא במסכת ברכות נאמרו על אדם כגון משה רבינו שאצלו הייתה הסיבה לברכה קיימת, ועל כן היא באה אף אם נאמרה בלשון תנאי. עכ"ל.

(ג) לעני"ד י"ל בס"ד שהנה ברכות אלו אכן יתקיימו בזמן שבו ילכו בחוקות ה', וכך יתקיים דיבורו של הקב"ה, אולם אין דיבורו מחייב שלעולם ובכל מצב יתקיימו הברכות, אלא הם יתעכבו עד לזמן שיהיו ישראל ראויים לכך. והבן.

מתא

הרה"ר ג' גמליאל הכהן בן הרה"ג אלחנן רבינוביץ שליט"א

בפרשתנו כתוב, אם בחוקותי תלכו (ויקרא כ"ו, ג')

בספר מרפסין איגרי בפרשתנו, הקשו, וז"ל: כיצד תתכן אפשרות שהברכות שהובטחו "אם בחוקותי תלכו" לא יתקיימו אם עם ישראל לא ילך בחוקות ה', והלא במסכת ברכות (דף ז' ע"א) שנינו: "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי - לא חזר בו", ונמצא כי גם אם הברכות נאמרו על תנאי - "אם בחוקותי תלכו" - על הקב"ה לקיימן, ? עכ"ל.

(א) ותירצו שם הרב משה לנדאו שליט"א, והרב שלמה פוטולסקי שליט"א, וז"ל: הגמרא בברכות מוכיחה שהקב"ה אינו חוזר אף מדיבור של תנאי, מכך שכאשר אמר למשה "הרף ממני ואשמידם ואעשה אותך לגוי גדול", נותרה הברכה [ואעשה אותך לגוי גדול] אף לאחר שמושה התפלל ובטלה גזירה זו מעל ישראל, וכפי שמביאה הגמרא שם.

יתכן לומר, שרק כאשר יש גילוי שרצון ה' הוא לברך את האדם, אלא שהתנה זאת בדבר מסוים, אז נאמר שהברכה תתקיים, אף אם התנאי יתבטל, וכפי שאכן אירע עם משה.

אולם, בפרשתנו התנאי הוא כפול ונאמרו בו שני הצדדים: אם ילכו בחוקות ה', ואם לא ילכו. אין כאן גילוי שרצונו

תולדות הרשב"י

יהודה, רבי יוסי בר יעקב, רבי יצחק, רבי חזקיה בר רב, רבי חייא, רבי יוסי, ורבי ייסא, ואתם עשה וחיבר את "האדרא רבא קדישא".

יום פטירתו מזה העולם היה ארוך ביותר, כי באותו יום גילה לתלמידיו את ה"אדרא זוטא" רזין עילאין, ולא היתה לשמש רשות לשקוע עד שסיים רשב"י ונתן לה רשות להחשיך, ואז עלתה נשמתו למרום ביום ל"ג בעומר שנת ג' אלפים תתפ"א, כשהתפשטה השמועה על הסתלקותו של רשב"י הזדרזו ובאו אנשי חיל מכפר ציפורי, והפצירו בהם כירצו שיקבר רשב"י במקומם, בני מירון צעקו בחבורה כי חשבו שלא יטמן בגבולם, עודם מדברים והנה עלתה המיטה כפורחת באוויר, ואש היתה מלהטת לפניה, ושמעו קול: "עולו ואתי ואתכנסו להילולא דרבי שמעון".

היכנסו ובואו והתקבצו להילולא של רשב"י, "יבוא שלום ינחו על משכבותם". כשהוכנס למערה שמעו קול מהמערה שמכרזת ואומרת: "זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה קטרוגים ברקיע משתתקים ביום זה בגללך, רבי שמעון בר יוחאי, שריבונו משתבח בו בכליום, אשרי חלקו למעלה ולמטה, כמה אוצרות עליונים שמורים לו, עליו נאמר ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין".

רשות מאשתו ויצא לבני ברק, שם שהה ברציפות שלש עשרה שנה ולמד תורה מפי רבי עקיבא יחד עם רבי חנינא בן חכניאי, כל אותן שנים לא נסע רשב"י לביתו כלל רק לפעמים הי' שולח שליחים להודיעו משלום בני משפחתו.

לאחר מכן פתח רשב"י עצמו ישיבה בצידון, וגם אז היה נוסע מדי פעם אלרובולדות ממנו תורה, ואפילו בעת שרבי עקיבא היה חבוש בבית האסורים בקיסרין, מסר את נפשו עד שהצליח להיכנס אליו כדי ללמוד ממנו תורה, וחיבה יתירה אהב ר"ע את רשב"י אשר מגודל חביבותו קראורבי עקיבא "בני".

לאחר פטירת רבו רבי עקיבא פתח רשב"י ישיבה בעיר תקוע אשר בגליל העליון, ואותה ישיבה העמידה הרבה תלמידים, הם היו הדור הרביעי שאחר חורבן בית שני, וגם ראשוני האמוראים למדו בישיבתו של רשב"י, וביניהם האמורא הגדול "רב" שאף נחשב הוא בגמרא כאחד התנאים.

לאחר מכן קבע משכן ללימוד התורה בכפר מירון, ורבים באוליצוק מים עלידיו, ורבים מהם היו בני עליה, ומתוכם בחר רבי שמעון תשעה תלמידים ללמוד עמם את פנימיות התורה, והיה מכנה אותם "חבריא". ואלו הם: בנו רבי אלעזר, רבי אבא, רבי

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי נולד לאביו יוחאי שהיה מגדולי הדור והיה מקורב למלכות, כבר עם שחר נעוריו היה רשב"י יניק וחכים ומתאבק בעפר רגלי חכמי ישראל ושותה בצמא את דבריהם, ונמנה עם התלמידים אשר למדו תורה ביבנה מפי רבן גמליאל נשיא הסנהדרין, ורבי יהושע בן חנניה ראש אב בית דין, כמו כן קיבל תורה מרבי אלעזר בן יהודה איש כפר ברתותא, כך הוסמך רשב"י על ידי התנא רבי יהודה בן בבא אשר סמך את ידו עליו בהחבא בין שני הרים שבין אושא לשפרעם, ועל כך נתפס אז רבי יהודה על ידי שלטון הרומיים שהרגוהו על קדוש ה'. ברם, רבו המובהק היה רבי עקיבא אשר ממנו ינק את עיקרי חכמתו, ורבי שמעון היה אחד מחמשת התלמידים להם העביר רבי עקיבא את מסורת התורה, לאחר שעשרים וארבעה אלף תלמידיו מתו במגיפה בימים שבין פסחא לעצרתא.

בהגיע עתו דודים נשא את בתו של התנא רבי פנחס בן יאיר, עוד בימי משתה חופתו אמר רבי חנינא בן חכניאי לרבי שמעון, שיוצא הוא לבני ברק ללמוד תורה בבית רבו רבי עקיבא, רשב"י הפציר בו שימתין לו עד שיכלו שבעת ימי המשתה וילכו שניהם יחדיו, אך רבי חנינא סירב ויצא לדרך בגפו, בגמר ימי המשתה נטל רבי שמעון

בעימות ה"י"ם

בלבו, שאם היה ביכולתו של אותו רב לפסוק שאלה כה חמורה תוך כמה רגעים, אז מן הסתם הוא גאון גדול, ואם כן חייב הוא להקביל את פניו. כאשר הגיע רבי משולם אל ביתו של אותו רב, התמלא הרב מורא ופחד, ומיהר להתעניין על מה ולמה הטריח הגאון את עצמו אל ביתו. סיפר לו רבי משולם כי התמלא התפעלות, כיצד עלה בידו לפסוק במהירות רבה כל כך שאלה עמוקה וקשה שכזו. הודה הרב על האמת וסיפר, כי אומנם לא ידע מה להשיב, ובכה במר נפשו להשי"ת שיחלצוהו מן המיצר ויעזור לו, וכך היה. כששמע רבי משולם את הדברים סרה התפעלותו בבת אחת ואמר: "לבכות גם אנו יכולים, אולם הדרך הנכונה היא לעמול בתורה". נפרד ממנו, נתן לו שלום והלך לו לדרכו.

בעלי הדין ופסק להם את דינם. כעבור זמן נזדמן לאותם שני בעלי הדין לשהות בעיר טיסמניץ, וחשבו שהגם שכבר נפסקה להם שאלתם, בכל זאת מן הראוי להיכנס לרבי משולם איגרא לשמוע מה היה הוא פוסק בכגון דא, נכנסו אליו וביקשו מחילה על שלא שבו אליו בעת ההיא, אומנם עתה מבקשים הם לשמוע את תשובתו. ענה להם רבי משולם את תשובתו, והנה היה זה ממש אותו פסק שפסק להם הרב של עירם. התחילו האנשים לחייך, ראה זאת רבי משולם ושאלם על מה ולמה מחייכים הם? אז סיפרו השניים את כל השתלשלות המעשה, שכיון שהייתה שעתם דחוקה פנו אל הרב של עירם כדי שיפתור להם את שאלתם, והוא אכן עשה זאת בתוך רגעים ספורים. כששמע רבי משולם את דבריהם, התמלא התפעלות רבה, ואז חשב

אם בחקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה בעת כהונתו של הרה"ק רבי משולם איגרא זיע"א כרב ואב"ד בעיר טיסמניץ, נכנסו אליו פעם שני בעלי בתים מעיר סמוכה לדין תורה, ומתוך חומר וכובד העניין, ביקש הגאון שיפסיקו עתה ויחזרו למחרת. כשיצאו מביתו החליטו שאין ביכולתם להמתין עד יום מחר, והחליטו שאת דבר השאלה ישאלו לרב דמתא של העיר שלהם, וכן עשו. כששמע אותו רב את שאלתם הקשה והמסובכת, ביקש מהם שישבו אליו כעבור כמה רגעים, נכנס הרב לחדר אחר והתפלל להשי"ת בבכיות גדולות שיעזרהו לפסוק את העניין הקשה שהובא לפניו. ואכן נתקבלו תפילותיו, ונפל בדעתו לפתוח איזה ספר, ושם נתגלה לפניו אותה שאלה ממש והתשובה בצידה. שמח הרב שמחה גדולה, ומיהר לצאת אל

נפלאות הרשב"י

ועשאו גבאי צדקה ואמר להם: תשלמו הכל מכיסכם ופרטו כל הוצאה בפנקס מיוחד בסוף השנה נבדוק את החשבון והיה אם הפסדתם ממונכם אשלם לכם עד פרוטה אחרונה, נענה האנשים לדבר רשב"י ובמהלך אותה שנה חילקו בעין יפה מעות לעניים, בשלהי השנה הלשינו עליהם אצל המלכות שהם מסתחרים במשי, דבר שנאסר ע"י השלטונות, כתוצאה מההלשנה אסרום וחבשום בבית האסורים, בא עליהם אחד מאנשי הממשלה בהצעה: אם תרצו להנצל מעונש ב' דרכים יש לפניכם, או שתעשו בגד חשוב למלך, או לשלם קנס שש מאות דינרים, כששמע רשב"י את כל אשר נעשה בא אליהם לבקרום בבית האסורים, ושאלם: כמה מעות הוצאתם בשנה זו לעניים, בדקו את החשבון ומצאו שחילקו לאביונים שש מאות דינרים פחות ששה דינרים, אמר להם רשב"י: תנו לי ששה דינרים ואשחרר אתכם ממעצרכם, עמדו ונתנו לו בהצנע ששה דינרים, הלך רשב"י ושיחד בהם את השליח שלא יספר למלך על אודות הענין, כשיצאו לחפשי שאלו את רשב"י: אם ידעת מקודם מדוע לא אמרת לנו את אשר יקרה אותנו באחרית הימים ואז בחפץ לב היינו נותנים גם ששה דינרים אלו לעניים, ולא היה לנו את כל העגמת נפש הלזו, השיב להם רשב"י: ידעתי גם ידעתי שבשמחה רבה הייתם נותנים את כספכם לעניים, ולמרות זאת נמנעתי מלגלות לכם על אודות הגזירה לפי שרציתי לזכותכם במצות צדקה לשם שמים.

(ויקרא רבה לד, יב.)

רשב"י ישב פעם בפתח שערי העיר לוד, זקף עיניו וראה את השמש מאירה במלוא עוצמתה, לפתע נתעמעם אורה שלש פעמים עד שחשך האור לגמרי ונראו בשמש צבעי שחור וירוק, פנה רשב"י לבנו רבי אלעזר: בני, בוא אחרי כי וודאי נגזרה גזירה מלמעלה והקב"ה מבקש להודיעני ששלושים יום תלוי הדבר

שנגזר בעליונים ואין הקב"ה עושה דבר עד שמודיע לצדיקים, וזהו שכתוב "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים", החלו מהלכים ונכנסו לחרם, שם ראו נחש גדול בא במרוצה ופיו פתוח ולוהט בעפר הארץ, התנער רבי שמעון וחבט בידיו על ראש הנחש, ובעוד שהנחש משפיל את פיו הבחין רשב"י שלשונו מרחשת, אמר לו: עכנאי עכנאי לך ואמור לנחש

העליון שרבי שמעון בר יוחאי נמצא בעולם, הרכין הנחש את ראשו לתוך בור אחד שבעפר ואז הוסיף רשב"י ואמר: גוזרני, כשם שהנחש התחתון חזר לנקב העפר, כן העליון יחזור למקומו, נשאו רשב"י ובנו ר"א תפילה לה' ובעוד שפתותיהם רוחשות תפלה ותחנונים, שמעו קולו של כרוז האומר: הממונים על גזירות הכנסו למקומכם כי רבי שמעון בר יוחאי ביטלן, אשריך רשב"י שריבוך חפץ ביקרך יותר מכל בני העולם, במשה רבינו נאמר "ויחל משה" שאחזתו מחלה, ואתה רשב"י גוזר גזירה והקב"ה מקיים, הוא גוזר ואתה מבטל, מיד ראה רשב"י שהחמה שבה להאיר כבתחילה, והשחור חלף כלא היה, נענה ואמר: וודאי כבר נתמתקו הדינים בעולם, נכנס לביהמ"ד ודרש "כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו".

(זוהר ויקרא טו ע"א)

פעם הגיע רשב"י לעיר לוד ונודע לו שמגיפה שוררת בעיר, הסתובב רשב"י בעיר וראה אנשים נופחים את נשמתם, אמר: כל זה בעיר ואני כאן, גוזרני שתבטל הגזירה, מיד יצאה בת קול והכריזה: מזיקים, צאו מן העיר, כי רבי שמעון בר יוחאי נמצא בעיר, ואע"פ שהקב"ה הוא גוזר הרי רבי שמעון מבטל, מיד בטלה הגזירה והמגיפה נעצרה, היה שם רבי חנינא אשר התפעל מגדלותו של רשב"י, והלך וסיפר על כך לרבי מאיר, אמר לו רבי מאיר: שבחו של רשב"י מי יכול לעמוד בו, אם לא שהוא כמשה רבינו ע"ה, כמו שמצינו במחלוקת קורח ועדתו אשר לאחריה פרצה המגיפה בישראל ציוה משה לאהרן לקחת מחתה לתת עליה אש שנלקחה מהמזבח ולשים קטורת לכפר על בני ישראל, ויעש כן אהרן ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגיפה, כל זה היה צריך לו למשה לטרוח, ואילו רבי שמעון בר יוחאי בדיבור בלבד ביטל גזירה והמגיפה מעל בני ישראל. (זוהר חדש רות קג ע"א)

יום אחד יצא רשב"י מביתו וראה את העולם שחשך, אפילה גדולה כסתה את פני תבל, ואור היום כאילו כיסוי עב מכסהו וסותמו מלהאיר, אמר רשב"י לבנו ר"א: אין זה מקרה אלא שהקב"ה חפץ לעשות בעולמו דבר הבה נראה ונתבונן מה מבקש הקב"ה לעשות בעולמו, הלכו רשב"י ובנו ר"א ויצאו חוץ לעיר, והנה לפניהם מלאך אחד דומה להר גדול ונישא, ומפיו בקעו שלושים להבות של אש, שאל רשב"י את המלאך: מה בכוונתך לעשות, השיב המלאך: עומד אני להפוך את העולם ולהחריבו, כי אין בדור הזה שלושים צדיקים, וכך גזר הקב"ה על אברהם אבינו "ואברהם היו יהיה", יהיה"ה בגימטריא שלושים, כי בכל דור ודור צריכים להיות לפחות שלושים צדיקים שיגינו בצדקתם על העולם, אמר לו רשב"י: אבקשך ללכת לפני בורא עולמים ולאמר לו: "בר יוחאי נמצא בעולם, וכוחו שקול כנגד שלושים צדיקים", הלך המלאך בשליחותו, התייצב לפני כסא הכבוד ואמר לו מה שציוה לו רשב"י, אמר לו הקב"ה: לך והחרב את העולם ואל תשגיח על בר יוחאי, חזר המלאך לעולם הזה וביקש להחריבו, משראהו רשב"י אמר לו: אם לא תלך בשליחותי להקב"ה פעם שניה אגזור עליך שלא תוכל לעלות לשמים, ותהיה מוכרח להדחות למקום בו נמצאים עזא ועזאל, הם המלאכים אשר נדחו מלפני הקב"ה והפילם מן השמים לארץ, רשב"י המשיך ואמר לו: כאשר תבוא לפני הקב"ה תאמר: אם אין שלושים צדיקים בעולם יספיקו עשרים שכך נאמר "לא אעשה בעבור העשרים", ואם אין עשרים די אם יהיו עשרה שכך נאמר "לא אשחית בעבור העשרה", ואם אין עשרה די כוחם של שנים שכך נאמר 'על פי שנים עדים יקום דבר' ואין דבר אלא עולם שנאמר "בדבר ה' שמים נעשו" ואם אין שנים הרי יש אחד, ואני הוא, ודי כוחו של אחד שכך נאמר "וצדיק יסוד עולם", באותה שעה יצאה בת קול מן השמים ואמרה: אשרי חלקך רבי שמעון, הקב"ה גוזר ואתה מבטל, עליך נאמר "רצון יראיו יעשה".

(זוהר בראשית לג ע"א)

בליל ראש השנה ראה רשב"י בחלומו שבני אוחותו יצטרכו לשלם למלכות שש מאות דינרים, פנה אליהם רשב"י